

ÜNYE KENTSEL SİT ALANI KORUMA SORUNLARI, ÖNERİLERİ VE RASİM SIRMABIYIK EVİ KORUMA ÖNERİSİ

ÖZET

Ünye tarihi kent merkezinde gerçekleştirilen bu çalışma ile geleneksel kent dokusunda yer alan korunması gerekli yapıların tarihi ve mimari açıdan incelenerek mevcut durumlarının tespiti ve belgelenmesi ile geçirdikleri değişim ve bozulmaların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Konu bu doğrultuda ele alınarak Ünye tarihi kent dokusunun koruma yaklaşımlarının belirlenmesi için öneriler geliştirilmiştir.

"Ünye Kentsel Sit Alanı Sorunları, Öneriler ve Rasim Sırmabıyık Evi Koruma Önerisi" adını taşıyan bu tez çalışması, yedi bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde; çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi açıklanmaktadır. Bu bağlamda, Ünye'deki özgün fiziksel oluşumların korunması ve değerlendirilmesi için gerekli olan tespit, analiz, belgeleme ve sentez çalışmaları yapılmıştır.

İkinci bölümde; Ünye'nin konumu ile tarihsel, fiziksel ve coğrafi özellikleri anlatılmıştır. Ünye isminin kökeni, kentin sosyo-kültürel ve ekonomik gelişimi ele alınmıştır. Ayrıca, liman ve ulaşım konusu incelenmiştir.

Üçüncü bölümde; çalışma alanını çevreleyen ulaşım aksları tanımlanmış, seçim nedenleri ve özellikleri açıklanmıştır. Ünye'de ilk koruma çalışmalarının başlangıcı araştırılmış olup, kente karakterini veren anıtsal yapılar ve geleneksel mimari tanıtılmıştır. Çalışma alanındaki yapılar işlevsel dağılım, kullanım durumu, strüktür ve malzeme durumu, yapı malzemesi, tarihi dönem, tarihi değerlilik durumu gibi analizlerle incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölümde; Ünye'de sivil mimari örneği Rasim Sırmabıyık evi araştırılmış; konum, mimari özellikler, malzeme ve yapım tekniği ile koruma sorunları bakımından ele alınarak incelenmiştir.

Beşinci bölümde; konut, ticaret, turizm talebi ve doğal afetler gibi etkenlerin kentsel dokuda meydana getirdiği değişimlere değinilmiştir. Kayıtlı arşiv belgeleri ve eski fotoğraflar ışığında; 1914 tarihinden başlayıp günümüze kadar Ünye kentinin nasıl bir değişim süreci geçirdiği tespit edilmiş ve bu değişim, koruma yaklaşımı açısından açıklanmıştır.

Tarihi, doğal ve fiziksel çevrenin durumu ve korunma durumu çözümlenmeye çalışılmış, bu değerlendirmede çağdaş koruma yaklaşımına uygun kentsel mekan kullanımı ve gelişimi esas alınmıştır. Bu bağlamda; kentsel doku, tek yapı ve yasal sürece ilişkin öneriler getirilmiştir. Bu çerçevede içerisinde bölgenin devamlılığını sağlayacak uygun yaklaşımların seçilmesine özen gösterilmiştir.

Altıncı ve son bölümde; analiz, tespit ve çalışmaların neticesinde ulaşılan sonuçlara değinilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda alınan koruma kararlarıyla Ünye kent merkezinin tarihsel ve kültürel değerleri ile korunarak gelecek kuşaklara aktarılması hedeflenmiştir.

CONVERSATION MATTERS AND SUGGESTIONS FOR “ÜNYE URBAN PROTECTED AREA” AND CONVERSATION SUGGESTIONS FOR RASİM SIRMABIYIK DWELLING

SUMMARY

With this study carried out in Ünye historical city centre, being evaluated of variation and deteriorations with being documented and identified of current situations by being analyzed in terms of historical and architectural of artefacts required to be preserved taking part in conventional urban fabric has been aimed. The subject has been taken into consideration in this direction and proposals have been brought forward in order to determine the conservation approaches of Ünye historical urban fabric.

This thesis study named “Ünye Urban Protected Area Affairs, Suggestions and Conservation Suggestions for Rasım SIRMABIYIK Dwelling” consists of seven chapters.

In the first chapter, The goal, scope and method of the study has been explained. In this regard, Detection, analysis, documentation and synthesis studies required for the conservation and evaluation of the unique physical formations in Ünye have been carried out

In the second chapter, Historical, physical and geographic properties and location of Ünye have been stated. The origin of name “Ünye” and socio-cultural and economic development of city has also been addressed. In addition, port and transportation matters have been examined.

In the third chapter, Transportation axes surrounding the area of study have been defined. Then, selection reasons and features of them have been explained. After being investigated the origin of time of first conservation studies in Ünye, Conventional architecture and monumental structures giving to character to Ünye have been identified. Next, The artefacts in study area have been examined and evaluated with the series of analysis like functional distribution, usage case, structure and material case, building material, historic period, the case of historical worthiness.

In the fourth chapter, Rasım SIRMABIYIK Dwelling, an example of Civil Architecture in Ünye, has been analyzed. Then, it has been analysed with regards to location, architecture features, material and construction practise and conservation matters.

In the fifth chapter, It has been regarded that the factors like dwelling, commerce, tourism demand and natural disasters brought about changes in urban fabric. In consideration of archive documents on record and old pictures, It has been identified how the city of Ünye has a period of change from 1914 until today and this change has been explained in the way of conservation approach.

Affairs and conservation of historical and natural environment has been tried to be analyzed. Use and development of the urban space in line with the modern conservation approach has been taken as a basis. In this context, Suggestions

concerning with urban fabric, unique artefact and legal process has been reported. Within this framework, It has been paid strict attention to be selected appropriate approaches to ensure the continuity of the region.

In the sixth and last section, the results reached in the context of analysis, determination and studies have been mentioned. As a result of the researches carried out, with protection orders, it has been aimed to be transferred it to future generations by being protected with historical and cultural values of Ünye city centre.